

STATE OF ALASKA DIVISION OF INSURANCE

Calicutaita Uvriutait, Qanimyugautet
Picigkait, cali Uvriryarait Latmirnek
Alerqutait Apqaurutkerllainautit

Igaq: Una kalikak maligtaquarkanek nasvautnguk. Tamaita nasvaumangaitut alerkutai Alaska'mi 3 AAC 28.900 – 3 AAC 28.989 aturarkat

Apyuutit

1. Caugatruq ukut atutnguakat qaillun calicutaita uvriutait, iluatnek uvriutait/ qanimyugautet picigkait, cali latiitnek uvririlriit alerkutait?
 - o Alerkutit kakitaat picigkait qaillun maligtakuluki aturtaita patumatqat nunagpamta kakiitellrit ugun National Association of Insurance Commissioners (NAIC'q) makut calricaram aulukillrita kalivqinaryaikutai caliuut ukunun elaugluki
 - **calicutaita uvriutait cali unangelrata taciartuti (3 AAC 28.900 – 3 AAC 28.918)**
 - **iluutnek uvriutait/qanimyugautit picigkait (3 AAC 28.930 – 3 AAC 28.938)**
 - **latiitgun uvriutait (3 AAC 28.950 – 3 AAC 28.982)**
 - **allaqaunrillngut paivgnalrit (3 AAC 28.989)**
2. Kiaruk piavngaciqau yuk wani akilisngalria iluatni wall' latiitni uvriumallrani?
 - o Ellminek akiliumalria qalagcugauk wall' ikayugluni qanertemek, elakingermiu, wall' yungcaristemek wall' nallunrillkiminek.
3. Akingkertukqa qairaakan qanimyugautmi/latiitgun uvriutait wall' iluatni uvrillrat?
 - o Kanga. Kalivqinaryailqutem caliuun akelitagqauai akelitaarkat.
4. Qaillun taktalriamek una piaviskan iluatni wall' latiitni uvriumatiit pitacika?
 - o Qanrutqumanrituq yakvakaniktallerka uvriumati, akiliusngalrim yum yuinat qulunritarat (180) erenrit nicimagqauruk tuavet ellerkiralra ayaglukuk qakitelerqanek. Tauna kalivqinaryail-qutem kakiskaku takelran nallunailquti, una akilisngalria yuinat qulunritarat (180) erenret qayaayugauk latiinun uvriuskilluku. Yakvakaniryugauk akilisngalrim nasvakaku pinagqilria qaill' piluni tuaten pillra.
5. Pinarrqellrianekqa ukut calricaranek calitulit kalivqinaryaikutnek nallunairillit um yum akiliusngalrim pikian patumallrata qakimacianek takelran?
 - o Aang. Nallunailutet nasvaumagaurut taringnakluteng umun yugmun qaill temimi ayukutcia nallunrilaku iinrunilla allat-llu cali maligtaquagkait tuani igausngalret alerkutit.

6. Calricaram calistiiqa alatgun qaneryaratgun egarrqauruk nallunairiquni?

- Ukut 10%-at yut quyungqalrit taringuillqata kassatun, um calistem egarrqaugai kassatun, cali-llu qaneryarriatun. Alaska-mi ukut malruq una nallagtak:
 - Aleutians East Borough'q – 11% Spanish'aq; 22% Tagalog'aq
 - Aleutians West Borough'q – 12% Tagalog'aq

7. Ciin-ruq una cimirnarqa?

- Cimiqan assinruucikuq Alaska'mi Division of Insurance'am pinia ukut murillqellrit calritnarqelrim aulukelra um kalivqinaryailkutem aturtai makut-llu maligtaquvkaluki mani nunagpiim ayagatai.

Calisutaita Uvriumatait Apyutai

8. Cauqa "calisutaita uvriumatait?"

- Iliqerluku waten, kalivqinaryailkutnek calilret ukut calricaram tuniinun akilisngalret patumatait qakitagqauluki makut maligtaggkateng aturluki.

9. Maligtaqutenqerarqaurutqa ukut egausngalriamek kalivqinaryailqutnek calricaram tunginun calitulit?

- Aang. Egausngaut calitulit kalivqinaryailqutnek maligtaquagqauluki calicutet uvrillrit aka paivngaluteng eenrut atutaitnek, calritnagqilria aluqumalra qaillun, qaill pitalriamek aulukelra, assillrakun, wall' qaill' agtumallra eenruiqun aulukelra, keviugumallra-llu qaill' takumalra tamakut akilitargkat patumacitnek taum iluani qaliikan. Elakluku canrillqumallra apyutqumallrani tuaten pillerqanek tauna-llu pinarqellra tangerluku. Egausngakan elakagqauluki cat tamallquita atullrit, clinicami-llu qaill' taqellrit allat-llu qanrutqumalret.

10. Ciin-ruq ukunek calricaram calistai kalivqinaryailqutnek aturrluki uvririilagtat?

- Calicutet uvrirtait, ciungani pillrit, aluqumallrat pinanrani wall' qinguani, ikayutnguarqaurut akitellran tuniinun assirluku-llu patumagqauluni tuani qalikami kalivqinaryailqutem eluani.

11. Caillun taktaluku calicutait uvrirtait caliaqillrat pitaggqaura?

- Tangruarluku uvrilra yungaumauailngan piaggqaurut taugam yaqvakaniryugnaluni cali tallimaneq ernernek callillrat nallunaigarluku tauna akilisngalria yuk.
- Utervikluku-llu uvrillran aka yungaumarillruqan ergalum iluani taktalriamek calilrata tauna qalikak akurtumalran ayagnekluku, taugken yakvakaniryugnaluni yuinaq talliman erenret calilrata qaill' pivqinani taum yum pitsakivkinani qanrutkikaku taum akiliusngalrim patumiin.
- Calicutit uvrillrit yuncaumallrim takumallra canrillqumararluni umek elangarcugnauk taumun patumalriamun yugmun emiiriarqauluni qanimyugautmek, akurturluni-llu takell'ranek tauna atawaqaun elangarpailran akurtutekani.

12. Um wani patumalriim yum kayrati calicutet uvriumatait qaqimanrillqata, calretnagqelrim-qa calistiin kissaqsunga tauna piyuti?
- Kanga pingnaita. Patumalriim yum qaaitivqinaki nas vallrunrillqaki qanrutqumagkat ciutmun wall' qingutumun calicutet uvriutait qaaitellerqaitnun, kalivqinaryailqutem caliuia yakvaqaniryunga qaqitellerqa um sassa ciuklermi qanrutqumallek elaluku **45 days** yuinak mallruk tallimaneq elaluku taum patumalriim yum kiullerka cat pinarqilret taitellerkatnek. Tauna pinrillqaku tuani qaqimanritellranek picirluteng taksugnat.

13. Qaill'unmi pinagqikapiaralriim alulkumallirqa cukaluteng calicutet uvriumatait?

- Kalivqinaryailqutet caliuat yuinat stamenek cipluku sassam eluani qaaitagqaurait yum unguui pinagqikan akilisngiin unguwalra, calretellra cali cayugngarillerka arenqailugisskan wall' yungcarvigmi calistem pinakluku piskikaku akniallra tangerluku enruluku.

14. Kalivqinaryailqutem calisti calricaram tuniinun tauna yuk patumalria nallunairarqaugraqa ekaiyutem qissaqumall'ranek?

- Aang. Eraq tarringnaqluni qanrutekluki tamaita enrut-llu caucet atull'ret, nallunailuki-llu calricaram malligtaqullri, caucet-llu yungcaristet qaillun tuavet umyuamikun ellqatellra, pisqutait ingluliullerqa cali allat nallunair luki tuavet tauna ciin atullra.

15. Yukruq camek pisqutengqerta calricaram kalivqinaryailqutem calistiin qissaqikaqu patumati?

- Patumati yum pisqutengqertuk akurturarqauluni egaamek taringnaqluni, qamerlini-llu qaill'un tauna takqellranek, maligluki piskutet yungcaristet atullret maligtakuluki, egausngaluteng-llu tamarmeng ca pitekluku tuaten taukut atullret.
- Patumalria yuk qanimyugautmek kayraayugauk iluatni uvriutmek cali, ilatni, kitugluku eluatni uvrillrat picigkait elatiitnun uvrillerqanek emiriluni.
- Patumati qissaqumaqan kalivqinaryailqutem caliuian qanrutqarqaura nasvagluku ciin taum yum pisqutai kayaayugnallra elatitni wetalriamun uvrirciluku, qanruluki Division of Insurance'aq ikayusqeluteng, wall' Qanircitarvigqun nitarqamek civil suit'amek qaqisqan kalivqinaryailqutin qanimyugautekelra maligtaquluki piciryagrat iluatni caliuata uvrillret.

Qanimyugautet/Iluatni Uvrillrata Apyutait

16. Qaill'un pituat qanimyugautet/Iluatni Uvrillrit picigkait?

- Calricarat aulukistait kalivqinaryailqutet waten piarqaurut maligluki qanimyugalrim caliarqai una patumalrim yum kayralra iluatni kalivqinaryailqutelrim pikainek patumatainek qaqimallerqa. Una piciryarak elangkertuk patumalrim yum piavcillerqanek elaluki cat nallunritagqait ukut calistait kalivqinaryailqutnun, qanrutekluku yungcaristem qanellra wall' qaill' umyuarteqellra, tuagun cimismaluku ciuqlick taqutellrat. Qanimyugautet cali allanek piyugaut, ukut elakluki qaillun calillriita ayukelrit um yum patumalrim una-llu calirircaram calisti-llu kalivqinaryaikutmi, taugam latiitni uvriumagqauluteng piscutetgun.

17. Kina-ruq umek qanimyugautmek/ kayaaciqa Iluatni Uvrircutmek?

- patumalria yuk wall' ikayugti emiriyugnauk (ilai, yungcaristi, eqaiyua anagcisti, allat-llu).

18. Yuk-qa tauna patumalria nicugniyugauq elalirluki iluatni uvriqata?

- Kanga. Patumalria yuk qaneryugauk, egarluni wall' paivciluni nasvaglukiki kalikat cali akurturyugnaluni kaiqaitnek nasvagkaitnek, alanek-llu kairatainun agtusngalrianun wavet calritellran aulukumalran patumatenek.

19. Qia-ruq canrillqiciqau iluatni uvririlerkak?

- Kalivqinaryaikutem caliuian tauna taqcika, taugam makut uviriumalret taqutait yungcaristem nataqilri uvrirciqait calillrutaita ayukiin caliaran nalluvqinaku qail caliaqelret. Taum yum atauciuluni taukut uvrirngaitai kisakelrim tangerngaitai.

20. Uvririqainaleq qaill' takta?

- Kalivqinaryailqutet caliuata caliaqarqaurat qaqiluqu eralum iluani yuinaq qula cipluku qitugpiknaku.

21. Putumalrimqa yum nuggtarcuggauk cuqalriamun uvrirlermun cat elaitni?

- Aang. Waten ayukikan, kayayugauk patumalria yuk cukaluki uvrishqeluku taqlerivqinaku, tauna naulluti tangerluku, utaqaqan (1) assiiciikgan yucianun tarneranunllu assinriitarqauluni wall' (2) arenqaillugrutekciqnaku taum patumalrim cayugnallerqaunun.

22. Cauga qaill' cukataluku uvririlrem una pinarqikapialria auluklerqanek?

- Kalivqinaryailqutet caliuat yucim aulukumalran tuninun waten pingayuni ernerni qaqtatqaurat.

23. Kalivqinaryailqutet caliuata iluatni uvriun kissakikaku una kayran ciuklermi uvrillratni, tauna-ruq unguq "Ingluaglukiki qaqtellra nangneq." tauna calistet taringnakluni qanrutqaqauluku ciin tuaten qaqtellratnek um patumalrim yum kayrati tuaten pillratnek, malligtaquagkateng-llu kalikak qanrutekluku ukut yungcartet maligtaqutait, cali kalikat atullteng um tunginun tuaten qaqtellteng. Nallunairuti cali elakarqauluku um yum qaill'un kayrallerka uvrinqertellerqanek cali, ukut-ruq qanrulluki Division of Insurance'aq ikayusqilluteng, wall' qanercitarvermun tunluki.

Elaqlirqun Uvrilret Apyutait

24. Cauga elaqlirqun uvrilet?

- Um wani ayallra una patumalria yuk taukut qaqtellrat uvrirtelluku qissaqumallteng piteqluku. Um maligtellra uvrivziartelluku qaqtellrat ukut divion'at

elluakellret wall' nunarpagmi pingaiuat calilriim, tauna aprumaluni **Independent Review Organization (IRO)**, una pitekluku patumalrim nannek ingluarluku qissaqumalra kayrati atawaqaun. Ukut Alaska'm Division of Insurance'm caliakat umek IRO'mek tauna pinariakan pivtargqauluku allamek ellmegnek calilrianek, uvrirtelluku tauna caliallteng qaqitellteng-llu.

25. Kaku umek kayrayugnat elaqlirmun uvrillerqanek?

- Waten pillret, kayran elaqlrimun uvriskellrat arvinlegen iralut eluatni waten taukut taktaluteng **180'd erinret** qaqitellrata taum nangnerim equani.
- Taugam elini, patumalrim yum nanluuki aturyugnai ukut uvriutait nangenqercaarluki aturkani uvrinqertellerkait tekiluku unaqvalerminiu elaqlirmun uvriumallerkaq.
- Kalivqinaryailqutet kitukatgru pillerqiurateng, nallargtevqinaki-llu qaqitellerqata, nglii uvrillerkat, patumalrim yum kayrateqsugna taqivqapeknaku iluatni uvirellrat. Kalivqinaryailqutet calistaita yum awiicungna patumalrim cayugallra tamallquita aturarkai atugcitevqinaki.
- Una kayrun uvriskeluku elaqlletnun mana maligluku yucim assirluni aulukumallgran kissakumallra patumati illiin ayuqutcia tangerluku naulluti, taugam aturyugnallra, musvian qaill' ayuqellra, aulukumalra, taum-llu qaill' tegumiaqellra nalluti wall' aulukumalra.

26. Una-qa kayralria qalikamek sign-araqauruk canrillqeluku uvriumallra?

- Aang.

27. Qaill' takta elaqlirmek uvriumalik?

- IRO'q ruq yuinak malruk tallimanek cipluku erinret pitauq cikiumalrat elaqlirmun uvrillerkat, cali pingaiyuni ernerni sassat yuinaak pingayun qula cipluku malrugneck (72 hrs).

28. Capicika IRO'm mumirisqaku ukut kalivqenaryailkutet qaqitellrat?

- Kalivqenaryailkutet caliuata IRO'd qaqitellrat maligtaquaqaurat ergmianun tauna patumalria canrillqumakan.

29. Qaku patumalria yuk cuqalriameq elatimek uvrirteqamek kayracika?

- Patumalrim yum unguallra, calricara, cali piyugnallni unanguugaluni cali yuyugnallerqaminek aknerrngairulluni taum qissaqumallran, una patumalria yuk pinakluni aulukumalria cali waniwa muutellra naulluigmi piscigaallerqanek, patumalria yuk piyugnaugqauruk cukaluni elatitnek wall' ayagturalrianek auluqumallra makut-llu tuaten pillratnek aka pellullrit atunqergaunaki una uvriikikteng pitekluku aulukumalria wall' enrullra.

- Cuqaluku elakliim uvrillra kayratqumayugnauq kissaqumallek patumati naspaaluki wall' uvrirturluki murillqumalrianek enrull'ruqan cali yungcaristem eganek um auluqumalra paknanagqikan assirluku aulukumanrillqan egmanun atunrillqan picuglaumanayuqluku.

30. IRO'q qa kankainarluni qaqitellminek piyugauk?

- Aang. Egautarqauluku qaqitellni sassani yuinak mallruk pingayunelgen cipluku (48 hours).

31. Qaill'unmi IRO'm qaqitellra umyuallgutkinrillgugru?

- Elaqllerqun uvrimumallek qaqiskan atauq taumun patumalriamun kalivqenaryailkutinin-llu, taugken allamek iqaiyugqankerkan enruqaminek ukut allerqutet atsiatni aturyugnalriamek tauna eqaiyugten anangnaqutesten qalarutagqauran cat aturyugnaciitnek.

Allat Umyuagnarrkelriit

32. Cat qaill' ayuqellret qanimyugautet elatmi uvrinagqinritat?

- Ukut uvriralret pinarrqelret qanimyugautet kissaqumalret pitekluki enrutgun auluqumallerkak pinagqelria, atuqan-llu tauna assiritnguaqualuni, qaill'un auluqumallrat, taum-llu atullra qainganun assirutngullerqa. Akinluteng calilret pivqenaki, umek-qa assirluku patumalrim yum alagtevginaku akilikan elii wall' akilitagqa nallagluku qaqitellrucianek taum tuavet elausngalria tangerluku.

33. Alaska Division of Insurance'am qa ekaiyurarqaura patumalria yuk uqunun elausnganrilngurnun elatitni uvririlrit nangergnataitnun?

- Aang. Ukut aturtaita ekayugtait ekayuriitut Alaskarmiunek makut amllerata kalivqenaryaiilkutnek calilret ukut assirluki caliarit alerqutet eluatgun aturtaitnun-llu maligtaquaskelluki. Caliakikait makut maligtaquaqaita elatitni wetaqan, tauna aprumacikuk cali qanimyurautmek.

Calricaram Unganarrqill'rim Atawaqautem Qaill'un Alaska'm yuinun apertuayuti

Caqaatagcit?

Yut makunek atutulit naallunritagqaurut ciin mutellrit akilirtaita akiligunritellrat naullutmi ikaiyungcallrat aulukumallratni akika. Kisakillra wall' elangatillra atawaqautem aprumauk ingluagluni piagak pivqinaku (ABD).

Caill'un ABD yuvrinqigitesquma ciicia?

Yuvrinqigites qumaluku ciemek taukunun akiliriumetellernun tuyukluku matum igluliulla ayagnirarqauruk, eguaqurnagqilriamek pillqan (tangerluku egmianun yuvrillerkait apertutait). Akiliritulit murillkistingqertut egmianun yuvrillirqaitnek makut tangernagkillrit alangqalret-llu qitugluki. Akiliriitulit qiucikut uinat-qulin erinrit pellugpailgan akurtullteng ayagnirluku. Tangru tauna aturarkavet qaliqarta maligtarkan. Taukut yuvrilrat caliaqinrillqatgu piskiciqan allamun tangrisqeluku kalivqinaryaiklutivnun wall' Division'at Kalivqinaryaiklutet (*tangru kan'a*).

Cauga eguaqurnagqilria pinarqilria yuvrinagqilria cukaluku?

Yuvrinagqilria yulinaaq pingaiyun qula malruk cipluku sassat iluani qaqimarqauruk yungcaristem egaakun kan kan ukut elitnek piniiluten:

- *Um qessakumallran unguanavet, calritelra, pinin wall' assirilirkan arenqiallagnarkaqaauruk.*
- *Yungcaristem tangellrani aqngirniugcikniluten tauna arenqailuruten pitekluku.*
- *Auluklerqan-llu iinrua naspakuku aturarqauluku/yuvrirturluku asirgnaitniluku-llu murillqumanrillqan.*

Kina umek yuvriiriiciika taukut elatiitni?

Tauna piyuten nallarusngakan kaliqaten tangerluki taukut yuvrillrit qissaqelrat, **allaamun elatiitnun (IRO'q)** qangingnauviagciqat.

Ukutqa pinagqutet wangnun ataut?

Aqiliicimalriamun taugam qaqimaluni arenqiallucugyaiklutaq Alaska'm iluani paivngauk. Ukut piskutet wavet medicare'at iqaiyuitnun, litnaugrat-llu, mutiscutaitnun atanriitut litnaugvigni, wall' ellmegnek calistet akilitaitnun muutiscutnun. Akurrturnitellrat caliuata pitiqluku, ciemek canrillqellrunrillkiqatgru tamakut allat yuvrirngaitait, taugan Division of Insurance'am alerqutai maligkuli Alaska'm alerqutain aciani.

Kina kanrutqatagcia?

Apyutengqerkuvet yuvrelerrqanek ABD'q wall' allat unguavet arenqiallucugyaikluta kakimalriamek akilisngalria mani Alaska'mi, una kanrusgu **Consumer Protection Section'aq.**

1-800-INSURAK (*Alaska'mi, laatini-llu Anchorage'am*) **1-907-269-7900** (*Anchorage'ami wall' laatini*)
Email'aq: **insurance@alaska.gov**

STATE OF ALASKA
DIVISION OF INSURANCE
Consumer Protection Section

550 W. 7th Avenue, Suite 1560

Anchorage, Alaska 99501-3567